

[Ingerlise Koefoed]

Så er der spørgsmålet, om edb-programmer skal gå ind under ophavsretslovgivningen eller under patentlovgivningen. Jeg har sådan set ikke noget imod, at de bliver under ophavsretslovgivningen, hvis det nu er en international aftale, at de skal være dér, men jeg er meget interesseret i også under udvalgsarbejdet at få nogle definitioner frem og få at vide, hvad der er patent, og hvad der er ophavsret. Hvori ligger forskellen, når det drejer sig om disse ting? For jeg synes faktisk også, det er svært at overskue for os, og jeg synes, det er vigtigt for udvalgets medlemmer og for lovgiverne, at vi har nogle klare svar på sådanne spørgsmål, som vi har svært ved at besvare umiddelbart.

Jeg har forstået, at man også inden for ophavsretslovgivningen kan have aftalestof, og jeg har også godt set, at der her står, at medmindre andet er aftalt, tilfalder ejendomsretten arbejdsgiveren, hvis programmet er frembragt som et led i et arbejdsforhold. Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg hellere så den modsatte aftale, hvori der stod, at hvis ikke andet er aftalt, tilfalder ophavsretten ophavsmanden eller det kollektiv af ophavsmænd, der har frembragt programmet, men måske allerhelst blot, at det blev fastslået, at dette er aftalestof, at man ikke kan sige, hvem der ejer tingene, direkte i loven, men at det i hvert enkelt tilfælde skal aftales.

Kultur- og kommunikationsministeren (H. P. Clausen):

Jeg skal ikke forlænge debatten ret meget, for vi kommer til at tale en del om nogle af de enkeltheder, som er trukket frem her, i udvalget. Jeg tager ordet, fordi jeg tror, jeg skylder hr. Qvist Jørgensen at sige, at jeg var ganske klar over, at hr. Qvist Jørgensen brugte ordet »tvangslicens« korrekt. Det, der skete, var, at den gamle skolemester kom op i mig, og så benyttede jeg lejligheden til her fra talerstolen at prøve på at sætte tingene på plads i den sammenhæng, hvori de bør ses. Jeg tror, det er vigtigt, at vi i fællesskab, når vi bruger dette ord, en gang imellem tager pegefingern frem og forklarer, hvad det drejer sig om. Nu tog jeg endda to fingre op, fordi jeg tror, det er meget væsentligt, at vi får det understreget, fordi en del af de andre problemer, vi har med det, udspringer af disse, lad os kalde det misforståelser om dette licensbegreb.

Ellers skal jeg kun sige, at vi nok skal lægge alle mulige overvejelser og beregninger frem under udvalgsarbejdet. Jeg mener nu, det må være lige så enkelt ved opkrævningen af denne licens, at man for fremtiden, hvis loven gennemføres som foreslået, kan påføre huslejekvitteringen en linje, som indeholder Copy-Dan-afgiften og tallet for den, så den kan indbetales sammen med huslejen. Det er den hjemmel, der nu bliver givet ejerne, når de har et sådant anlæg.

Ellers kommer man ind i et kompliceret system af anmeldelsespligt og alt muligt andet, hvis man skal til at arbejde med licenssystemet. Lad os se på det. Jeg håber, at vi i hvert fald kan bruge de kommende ugers debat både i udvalget og senere i salen til at få has på nogle af de misforståelser, som eksisterer på dette område, og få en opklaring, hvor den er tiltrængt. Jeg skal i hvert fald stå til rådighed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 66:

*Forslag til folketingsbeslutning om ophavsrets-
nedtrapping.*

Af Glistrup (FP) m.fl.
(Fremsat 17/12 87).

Forslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Kultur- og kommunikationsministeren (H. P. Clausen):**

Forslagsstillerne til dette beslutningsforslag

[Kultur- og kommunikationsministeren]

gør opmærksom på, at forslaget stort set er en genfremsættelse af det forslag, som blev fremsat første gang den 12. januar 1983. Det var ikke første gang, for det var en genfremsættelse af et forslag, som gik tilbage til den 14. januar 1976. De synspunkter, der nu ligger bag det beslutningsforslag, vi diskuterer i dag, er justeret på ganske få punkter under hensyn til udvalgsbehandlingen af det foregående forslag og den udvikling, der er sket siden 1983. Dog er justeringerne ikke udført på en sådan måde, at det giver mig anledning til at bemærke noget særligt ud over, hvad der blev ført frem af min forgænger, fru Mimi Stilling Jakobsen, ved forhandlingen den 11. marts 1983. Jeg kan helt tilslutte mig det, hun sagde dengang, og jeg håber ikke, at hun vil gøre ophavsretskrav gældende over for mig, fordi jeg gør det. Jeg deler helt den opfattelse, at disse beslutningsforslag er udtryk for en nedladende og mistænkeliggørende holdning til forfattere og kunstnere, som forekommer særdeles ubehagelig.

Jeg tror, at der uden for forslagsstillernes kreds er en almindelig forståelse for nødvendigheden af en retsbeskyttelse af ophavsmændene til litteratur og kunst. Det samme gælder beskyttelsen af udøvende kunstnere, radiofonier m.fl. Det er klart, at et højt beskyttelsesniveau, der giver kunstnerne mulighed for at leve af deres produktion, vil fremme den skabende virksomhed.

Man skal heller ikke tro, at en udmeldelse af det internationale ophavsretssamarbejde, som også på andre områder ville skade landets interesser, ville betyde, at værker fra udenlandske ophavsmænd i så fald ville kunne benyttes gratis herhjemme. I stedet ville man opleve en situation, hvor sådanne værker slet ikke ville være til rådighed. Man behøver blot at tænke på, hvilke konsekvenser det ville få for forskellige radio-tv-foretagender som Danmarks Radio, TV 2 og de nye stationer, der kommer, og som også får brug for at kunne få stof udefra.

Jeg kan også oplyse, at Ophavsretsudvalget – det er blevet nævnt nogle gange under de foregående dagsordenspunkter og blev nedsat i 1976 – nu har afgivet i alt 7 delbetænkninger om forskellige enkeltproblemer og formentlig i løbet af dette år, 1988, vil afgive en afsluttende betænkning. Den vil så danne grundlag for en samlet gennemgang af den ophavsretlige lovgivning. Da vil der foreligge et mere frugtbart

udgangspunkt for en diskussion end det beslutningsforslag, der forhandles i dag, og som efter min opfattelse ikke bør fremmes.

Qvist Jørgensen (S):

Uanset at jeg taler på vegne af hr. Tastesen, skal jeg om Fremskridtspartiets eller måske nærmere om Glistrupforslagets ideer om ophavsretsnedtrapping kort og klart meddele for det første, at vi i Socialdemokratiet har en tendens til at rette os efter de internationale konventioner, Danmark har underskrevet. For det andet anerkender vi og arbejder vi for, at også udøvende kunstnere respekteres og har mulighed for et godt liv også i økonomisk henseende. Uanset at hr. Glistrup gratis har fået lejlighed til at benytte fulde 3 tryksider til partipropaganda, skal jeg meddele, at vi helt tager afstand fra endnu et uforståeligt og dermed endnu mere populistisk forslag, der klart er kulturreaktionært.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg skal også på Det Konservative Folkepartis vegne afvise forslaget. Jeg er helt enig i ministerens synspunkter, som jeg ikke skal gentage. Jeg kan også henvise til de tidligere behandlinger af forslaget. Jeg mener, at jeg har større og bedre tanker om kunstnerne end dem, der kommer til udtryk i dette forslag. Vi må afvise forslaget.

Ingerlise Koefoed (SF):

Selv om jeg er rørt over, at Fremskridtspartiet ikke synes, at man skal tage alle indtægter fra Leif Panduros tv-forfatterskab, fra Clara Pontoppidan eller Ib Henrik Cavling, synes jeg dog nok, at det er et noget magert, kunstnerfjendsk og ophavsmandsfjendsk forslag, vi skal behandle.

Det er mit indtryk, at det især er de nye metoder med fotokopiering og tv og andre former for mangfoldiggørelse, der skal skabe grobund for en afvikling af ophavsretten. Der skal også ophavsretsmandsorganisationer til at varetage ophavsretten, og sådanne organisationer kan Fremskridtspartiet ikke ret godt lide. Men for os har de nye tekniske metoder præcis den modsatte virkning. De gør det nemlig uendelig let at stjæle værker fra ophavsmændene uden at betale noget for dem, og hvis det bliver ved med at gå sådan, tror jeg ikke, at der om nogle år vil

[Ingerlise Køefoed]

være så forfærdelig mange ophavsmænd tilbage, for selv skabende kunstnere eller kunstnere, som optræder som skuespillere og musikere og sådan noget, skal have noget mad at leve af, for at de kan blive ved med at udføre deres efter min mening vigtige arbejde.

Det er nemlig nødvendigt med en stadig fornyelse og stadige tilskud af viden, fantasi og oplevelser osv. Derfor skal ophavsmændene overleve. Det er rigtigt, at nogle af ophavsretsorganisationerne kan være meget restriktive, meget tunge at danse med og meget bureaukratisk opbyggede. Det er vel også rigtigt, at frikøbsordninger i en del tilfælde ville være lettere at håndtere end løbende afgifter for brug af ophavsret, men frikøbsordninger vil – det er der næppe tvivl om – blive meget dyre, hvis de skal erstatte ophavsretlige afgifter, men i det store og hele må man sikre ophavsretten, og derfor må forslaget afvises.

Helge Sander (V):

I mit indlæg til de fire foregående forslag gjorde jeg meget ud af at opridse problematikken i den grænsedragning, der er vedrørende ophavsret. Som kulturministeren netop har sagt, vil vi sikkert få en større debat om de spørgsmål, når udvalget kommer med sin betænkning i løbet af dette år.

I den forbindelse kunne det måske have været meget relevant, at hr. Glistrup og Fremskridtspartiet var kommet med nogle af deres synspunkter og havde givet udtryk for, hvordan og hvorledes de synes at denne sag skal tackle.

I hvert fald formår man allerede her i dag at sætte fokus på en række grå zoner inden for ophavsretsloven. Det synes jeg i og for sig er helt i orden, men vi må tilstå, at vi synes, det går alt for vidt. Vi kan ikke lide den foragt for andre mennesker, som ligger i store dele af dette forslag, og vi vil altså vældig gerne, som jeg også forsøgte at understrege det ved mit indlæg under den foregående debat, at der på de områder, hvor det er relevant, gives kunstnerne en virkelig mulighed for at tjene penge på deres kunstværker. Derfor må vi fra Venstres side sige klart nej til dette beslutningsforslag.

Marianne Jelved (RV):

Da mit partis ordfører, hr. Bernhard Baunsgaard, ikke kan være til stede, skal jeg gøre det

kort og sige, at da Det Radikale Venstre er absolut tilhænger af ophavsretten, må vi afvise forslaget her.

Arne Melchior (CD):

Jeg kan ganske tilslutte mig det radikale partis ordfører. Jeg skal dog tilføje et par ting.

Jeg synes, at ophavsretten til denne fristil i form af bemærkninger til forslaget skal hr. Glistrup have ganske for sig selv. Han forsøger altså at forny det danske sprog, men det er han ikke god til. Hvad siger man om udtrykkene »nær-synede ophavsretinteresseorganisations-repræsentanter« – sidstnævnte ord fylder en hel linje – »begrebsjuristeridyrkere«, »antenneforeningscopydanplagerier«, »originalitetsværksarbejdere«, »gammeldomssvækket af-fældighed« og sligt? Dem må hr. Glistrup have ganske for sig selv ligesom forslaget.

Det oprører mig en hel del at læse den sidste sætning i bemærkningerne. Der står, at verden allerede i århundredernes løb har skabt så megen god kunst, at det ikke ville være nogen ulykke, om der fremover sker en væsentlig formindskelse i omfanget af nytilkommen kunst – i første omgang altså fra det lille fnug på globussen, som lilleput-danskerens 43.075 km² udgør.

Det var en skæg måde at begynde at måle på. Sidste år døde en kunstner ved navn Chagall. Han var født i en by, der hedder Vitebsk. Jeg ved ikke, hvor mange kvadratkilometer eller hvor meget den i øvrigt fylder, eller hvor mange indbyggere den havde, men den lille by har for øvrigt frembragt andre ganske verdenskendte personer. Skal det virkelig måles på den måde? H. C. Andersen blev født i Odense på Fyn. Skal det så måles på den måde, og ville en hr. Glistrup, der havde levet i begyndelsen af forrige århundrede, have skrevet det samme? For allerede da fandtes der heldigvis mange kunstfrembringelser, og så kunne vi selvfølgelig have undværet H. C. Andersen, for det er kun en lilleput-dansker fra et fnug på globussen! Jeg tror altså ikke, man kan vurdere åndsarbejde på den måde. Jeg synes, det er helt galimatias.

For dog også at sige noget positivt: Jeg har med interesse læst om den retssag, som hr. Glistrup refererer at der skulle være foregået ved Østre Landsret, hvor sagen blev afgjort med dommerstemmerne 2 mod 1, fordi Berlingske Tidende havde bragt et foto af en fjernsynsud-

[Arne Melchior]

sendelse. Det drejede sig i det tilfælde om dronningens nytårstale 1982.

Jeg vil godt sige – men det har ikke nogen indflydelse på vor stilling til forslaget som sådant – at der er noget af det ophavsretsaftelevæsen, som vi har her i landet, som er forfærdelig vidtgående. Jeg kan som så mange af mine kollegaer og andre borgere skrive en artikel til en avis. Jeg får i de fleste tilfælde ikke honorar for den, men jeg må ikke affotografere den fra avisen og sende den ud til f.eks. CD's folketingskandidater, for den er beskyttet af nogle aftaler om kunstnerisk ophavsret til det typografiske billede, der er frembragt. Her er man altså efter min mening gået mange kilometer for vidt, men fordi noget kan overdrives, hindrer det jo ikke, at vi må rette os efter indgåede aftaler, der er indgået i henhold til lovgivningen. Der er altså ikke fra disse overdrev nogen som helst begrundelse for at ulejlige Folketinget med et så overflødigt forslag som det foreliggende.

Jørgen Tved (FK):

Selv om Fremskridtspartiet på god demagogisk vis kan bruge nogle pudseløjerligheder som eksempler på, hvor tosset ophavsretsloven kan virke, kan det ikke få os til at diskutere kultur eller noget som helst, der blot tangerer dette emne, med Fremskridtspartiet, så også vi afviser dette forslag.

Glistrup (FP):

Den SK-akse, som i stadig stigende grad lægger sit tunge mørke ned over dette Folketing, stak jo også sin hestehov frem i de indlæg, vi just har hørt. De Konservatives to talsmænd og socialdemokraten forsøgte jo nærmest at overgå hinanden i at ville diskvalificere dette forslag med beskyldninger om, at det var udtryk for en nedladende og ubehagelig indstilling over for kunstnerne, at det var menneskeforagt, og hvad det nu var for nogle fuldstændig forføjede udtryk, der blev brugt fra S-K'ernes side.

Det er forkert. Dette forslag er som alle Fremskridtspartiforslag, der jo er de eneste fornuftige, der fremsættes i dette Folketing, indrettet på den måde, at det søger at tage højde for samfundet, som det er nu, og som det forventelig må udvikle sig fremover, og prøver at finde frem til en rimelig afvejning ud fra disse synspunkter. Derfor var det irrelevant, da S-K'er-

nes lærling, hr. Arne Melchior, talte om, hvad Fremskridtspartiet ville have ment i 1805, hvis der havde været en tilsvarende problemstilling ved H. C. Andersens vugge, hvad enten den var kongelig eller ej. Det er da højst sandsynligt, at et Fremskridtsparti anno 1805 havde taget et standpunkt, der meget mindede om hr. Arne Melchiors i dag, men det ville være, fordi forholdene i begyndelsen af det nittende århundrede var, som hr. Arne Melchior fremstillede dem både ved denne lejlighed og tidligere.

Det, vi skal se på nu, er, at vi står med et totalt nedkørt dansk samfund, der er ved at drukne i gæld og skatter og restriktioner og ulykker, og hvor vi er ved at tilrettelægge tingene sådan for vore børn og børnebørn, at de kommer til at leve i gråd og tænders gnidsel; det er på den baggrund, vi skal overveje, hvordan vi kan få tingene til at udvikle sig i samfundet.

Dér skal vi placere mennesker, hvad enten de er edb-operatører, forfattere eller noget helt syttende, sådan at de bedst bidrager til at løse problemerne i det samfund, som kommer til at opstå.

Det er da helt rigtigt, at hvis man vedtog Fremskridtsforslaget, og når dets tanker engang bliver til lov, ville der blive mindre plads til kunstnere, end der er i det nuværende samfund. Flere af de 5,1 millioner mennesker, der lever i Danmark, vil ikke være kunstnere, men begynde at tage sig noget andet til, på samme måde som der er færre gaslygtetændere og charabanckuske i Danmark i dag, end der var for 70 eller 90 år siden. Sådan udvikler det sig nu engang.

Her er det altså, at Fremskridtspartiet siger: Vi har ikke den brug for kunstnere i de næste 50, 70, 80 eller 90 år i Danmark, som vi havde f.eks. i 1805, som hr. Arne Melchior talte ud fra. Det hænger bl.a. sammen med, at vi jo står på skuldrene af de tidligere generationer, og at der jo vitterlig – det tror jeg alle vi ni partier herinde kan være enige om – er skabt, både i Danmark og i udlandet, fremragende kunst. Hvad enten man taler om Shakespeare, Leo Mathisen, Morten Korch, Poul Reumert eller andre, har vi altså faktisk et kunstgrundlag, som er så fortrinligt, at vi ikke rigtig har behov for at få noget føjet til, eller i hvert fald ikke særlig meget. Vi har en sådan righoldighed af kunst og forfatterskaber på alle leder og kanter, at intet menneske, om det så brugte hele sit 110-årige

[Gilstrup]

liv, der efter sigende skal være maksimum for menneskelivet, til udelukkende at befatte sig med kunst, kunne nå mere end ½ pct. af den virkelig fremragende kunst, vi har. Hvad skal vi så med mere? Og når vi nu har så desperat brug for folk, der kan producere varer, så vi kan komme ud af vores betalingsbalancevanskeligheder, var det så ikke klogere at give kunstnerne nogle dårlige vilkår, sådan at de i stedet kunne flyttes over til at producere eksportvarer, hvad enten det så er Faxebajere eller Danfoss-køleventiler el. lign., i stedet for at skabe den forskruede kunst.

Så er der også spørgsmålet om kvaliteten – og politik er jo at bedømme kvalitet. Den kunst, der skabes i Danmark i øjeblikket, er meget ringe, og forklaringen er ganske enkel: Når et land får et kulturministerium, som Danmark fik det for ca. 25 år siden, så forlader kulturen os; kultur er nemlig ikke egnet til at blive presset ind i et ministerium. Derfor må vi regne med, at kulturen 25 år efter Niels Matthiasen eller Bomholt, eller hvem man skal tale om som fædre til Kulturministeriet, under alle omstændigheder er på deroute i Danmark. Kulturen har meget små chancer for at leve op til nogen særlig kvalitet, fordi statsdirigering, ministerium og bureaukrati på den ene side og kultur på den anden side i den grad er uforenelige begreber. Derfor ødelagde og undergravede vi vores kultur, dengang vi overgav os til Julius Bomholts Esbjerg- og Fanø-visioner. Det skulle vi ikke have gjort, men det gjorde vi nu engang for 25 år siden, og derfor kan vi ikke forvente, at dansk kunst og litterært liv kommer til at producere noget væsentligt og noget godt i de kommende år. Den deroute, der ganske klart præger vores litteratur, malerkunst, musikliv osv. i disse år, vil ganske givet komme til at fortsætte fremover. Og det sted, hvor vi skal angribe det, er jo i loven. Hr. Arne Melchior var fuldstændig fejl på den, da han troede, at det, der var besværligheder med, var aftalerne af den ene eller anden grund. Nej, det er den lov, som altså muligvis giver den tv-fotograf, som hr. Arne Melchior omtalte, en ophavsret. Når jeg siger muligvis, er det, fordi det kun blev til en Østre Landsrets-afgørelse, således at vi ikke ved, om Højesteret eventuelt ville dele sig i 4-3 i den modsatte retning af, hvad Østre Landsret delte sig i: 2-1.

Hvis vi skal nå noget på dette område, skal vi altså tage fat på lovgivningen, og det er det, vi forsøger at gøre ud fra en vurdering af, hvad vi mener vil være det lykkeligste for hele den danske befolkning på længere sigt. Ikke noget med særinteressehype, hvor man indretter lovgivningen sådan, at den bliver særlig god for forfattere, for malere eller for billedhuggere. Men vi spørger: Hvordan kan trivselsmulighederne i Danmark under ét være bedst? Det kan de faktisk ved, at man ikke forkæler kunsten. Kvalitetskunsten vil alligevel overleve, for kvalitetskunsten har ikke noget med ophavsret eller lignende at gøre. Det er noget, man har inde i sig, og som presser sig op som en byld, man skal presse ud. Når man virkelig har inspiration til at gøre noget kunstnerisk begavet, har det ikke noget med ophavsret, lovgivning eller lignende at gøre; så kan man ikke lade være med at præstere værker som dem, hr. Arne Melchior talte om tidligere, f.eks. »Carmen« – og vi kunne jo nævne mange andre virkelig fremragende åndsværker – man kan ikke lade være, uanset om man har en ophavsretlig beskyttelse eller ej. Kvalitetskunsten kommer frem; den vil ikke kunne holdes nede, uanset om man har et Fremskridtsdiktatur eller et SF-diktatur i Danmark.

Hr. Qvist Jørgensen sagde, at Danmark skal overholde de internationale konventioner, vi har underskrevet. Det er vi ikke særlig enige i i Fremskridtspartiet. Men på dette felt kan vi i og for sig godt være praktisk enige, for disse konventioner kan opsiges med ét års varsel, og derfor er det noget, der set fra evighedens synsvinkel er ret ligegyldigt. Hvis vi kunne indgå dette forlig og vi fik gennemført vore forslag, men først med ikrafttræden den 12. februar 1989, var det da helt i orden. Så kunne vi opsiges dem her i aften, og vi har jo en postminister til stede, der kunne sende et brev ned og opsiges disse forfærdelige konventioner, som vi altså har viklet os ind i, og som fremover kun vil forvolde ulykker.

Derimod har den samme postminister aldeles uret, når han siger, at vi så slet ikke kan bruge udenlandske værker i dansk radio og tv. Det kunne vi da glimrende, sely om vi udtrådte af den konvention. I det øjeblik de kunne få piratudgaver, kunne de sende alt, hvad de ville, af det, og i det omfang de måtte betale for det, måtte de betale for det. Der er jo ingen, der ville

[Glistrup]

forbyde Danmarks Radio eller hr. Schleimann, eller hvem der er tale om, at købe nogle optagelser fra De Olympiske Lege i Seoul, opførelser på et eller andet Londonteater eller lignende. Det kunne man da glimrende købe, selv om vi ikke havde nogen ophavsretslov her i dette land. Derfor var i hvert fald det argument fra kulturministerens side et fejlslagent lod i vægt-skålen.

Men kulturministerens og de andre ordføreres indstilling var konservativ i den allerringeste og elendigste mening, ordet »konservativ« overhovedet kan bruges i. Jeg synes bestemt ikke, denne debat med de foregående talere har været det danske Folketing værdig i henseende til fremtidsorientering.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg skal gøre opmærksom på, at vi ikke har en postminister, men en kommunikationsminister.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Nu skal man selvfølgelig ikke give sig af med at spå om fortiden. Men alligevel tør jeg næsten vædde på, at hr. Glistrup ville have haft en undskyldning for at føre fuldkommen den samme argumentation imod kunst og kultur, hvis han havde levet på H. C. Andersens tid, som han har i dag.

Mig bekendt blev H. C. Andersen, som hr. Glistrup også selv sagde, født i 1805. Og i 1813 var der statsbankerot her i landet. Der kom en meget stor fattigdom her i landet. Men der var en eller anden konge, hvis navn jeg altid glemmer, som fandt ud af, at selv om vi var fattige, skulle vi ikke også blive dumme. Derfor gjorde man noget for kunst og kultur: Man byggede Charlottenborg, og man lavede mange andre ting i det århundrede, der fulgte efter statsbankerotten. Præcis som man – i øvrigt uden sammenligning – i dag i Nicaragua, som er fattigt og hærget af krig og økonomiske vanskeligheder, siger, at kulturen og en udvikling af det kulturpolitiske er kolossalt vigtig for genopbygningen af landet.

Jeg ved godt, at H. C. Andersen ikke havde det særlig godt i sin tidlige ungdom; han måtte gå gruelig meget igennem, før han blev anerkendt. For dengang som nu kunne man diskutere, hvad der var kvalitet, og hvad der ikke var

kvalitet. Der fremstilles i dag mange værker, som, når der er gået nogle år, vil blive vurderet som lige så værdifulde og lige så gode udtryk for vor tid, som H. C. Andersens og senere van Goghs kunst blev opfattet som udtryk for deres. Derfor mener jeg, hr. Glistrup har povet sig meget langt ud i sin argumentation for, at vi ikke skal opretholde muligheden for at give kunstnere, kunsten og kulturen en rimelig baggrund også i dag.

Arne Melchior (CD):

Hr. Glistrup siger, at menneskeheden er rigeligt forsynet med kunst. Det får mig til at tænke på en skolelærer, der havde fortalt 1. klassen om Adam og Eva, og som sluttede sin fremstilling med at sige, at vi altså alle sammen stammer fra dette det første menneskepar. Hvorpå lille Ole sagde: Min far siger ellers, at vi stammer fra aberne. Dertil sagde læreren: Du kan hilse din far og sige, at han måske nok, men jeg altså ikke.

Således må jeg sige til hr. Glistrup, at det er muligt, der er kunst nok for ham. Personlig føler jeg mig overbevist om, at også selv om der er mere kunst, end jeg kan nå at overkomme at gøre mig bekendt med, vil der blive frembragt kunst i ordets bredeste forstand, så længe der er mennesker på kloden, og sådan bør det vel også være. Alene udviklingen i teknik frembyder jo så uendelig mange muligheder for ny kunstudfoldelse, som man ikke kendte i de af hr. Glistrup omtalte tidligere århundreder, at det alene er svar nok. Men også uden det ville menneskets skaberkraft på disse områder naturligvis ikke kunne stækkes.

Jeg må beundre, at den fordom så dygtige jurist hr. Glistrup kan få sig til at sige: Når dette forslag engang bliver vedtaget – for han må vide, at det kun får Fremskridtspartiets stemmer, eller rettere sagt, at det aldrig kommer til anden afstemning eller til afstemning i det hele taget – og at den samme hr. Glistrup kan svinge sig op til at sige, at han kan overskue alt, hvad der findes inden for musik og litteratur og bildende kunst, og at han synes, at der inden for alle disse områder er rigeligt og mere, end menneskeheden har brug for. Det har hr. Glistrup sagt, men jeg beundrer ikke en sådan selvovervurdering, som den slags udtalelser er udtryk for.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Når jeg har sagt, at der er rigeligt, har jeg sagt lige det stik modsatte af det, hr. Arne Melchior nu pådutter mig, nemlig at jeg ikke kan overskue det, idet der er sådan en rigelighed af det, at det ikke er til at overskue for noget som helst enkelt menneske.

Men bortset fra det – sådan som mine ikke-Copy-Dan-tvangslicensindrettede ører er indrettet til antenner – mener jeg faktisk, at vi nærmer os hinanden meget, både i fru Ingerlise Koefoeds og hr. Arne Melchiors indlæg. Det er da rigtigt, at man kan finde et citat – det var Frederik VI, der sagde det – der lyder, at fordi vi er fattige, behøver vi ikke at være dumme. Jamen det kan vi da alle sammen være enige om – hvorfor i alverden skulle vi være dumme, selv om vi er fattige? Det er jo også derfor, vi fremsætter det forslag, vi gør, som er et klogt forslag efter vor tid. Hvordan det så har været på Frederik VI's tid, er noget andet, men da var man i hvert tilfælde ikke så dum, at man lavede et kulturministerium eller andre tåbeligheder.

Så siger fru Ingerlise Koefoed, at man i Nicaragua ønsker sådan og sådan. Ja, fru Ingerlise Koefoeds åndsfrænder derovre i Nicaragua ønsker noget, og andre nicaraguanere ønsker noget andet, men hvor er det dog ligegyldigt for det danske samfund. Lad nicaraguanerne indrette deres samfund, som de vil, og lad os få lov til at indrette vores samfund, som vi vil.

Endvidere trak fru Ingerlise Koefoed dette fremragende eksempel frem med datidens grimme ælling, H. C. Andersen, som vi jo føler os meget nært tilknyttede til som nutidens danske ælling, nemlig Fremskridtspartiet. Vi føler et ganske stort åndsslægtskab med H. C. Andersen, og det er da rigtigt, at han blev behandlet dårligt. Men netop fordi han havde modgang, netop fordi han ikke havde noget Statens Kunstfond, netop fordi han ikke havde nogen fru Ingerlise Koefoed eller nogen kulturminister, blev han den mand, han blev, for det er jo netop på den måde, i modgangen, man avler store åndspræstationer; det viser kulturhistorien hele vejen igennem. Derfor: Lad os se at få gennemført dette forslag, først og fremmest i dansk kulturs velforståede interesse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 73:

Forslag til folketingsbeslutning om adresseløse forsendelser.

Af Birthe Hansen (SF) m.fl.
(Fremsat 13/1 88)

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kultur- og kommunikationsministeren (H. P. Clausen):

Jeg vil gerne begynde med at sige, at jeg har forståelse for dem, der gerne vil holdes fri for tryksagsforsendelser og tryksagsreklamer, men det er en sag, som bestemt er mere kompliceret, end SF's beslutningsforslag kunne antyde. Det vil jeg gerne uddybe lidt.

Omdeling af adresseløse forsendelser er noget, alle og enhver har ret til i Danmark. Og markedet for omdeling af reklamer, lokalavisser, menighedsblade og lignende er derfor også karakteriseret af mange distributører, som udfører omdeling i skarp konkurrence med hinanden.

P&T har for tiden en markedsandel på ca. 55 pct. for adresseløse forsendelser, og P&T har ifølge bekendtgørelsen om benyttelsen af postvæsenet og til forskel fra de private distributører, som P&T jo faktisk konkurrerer med på dette område, pligt til at omdele alle de adresseløse forsendelser, der afgives til postbesørgelse. Denne befordringspligt og den begrænsede markedsandel på ca. 55 pct. betyder tilsammen, at P&T kun har en begrænset indflydelse på det samlede marked for omdeling af adresseløse forsendelser.